

Bilješke.

Pontificium Institutum Orientale.

Prema odredbi sv. Oca Pape Benedikta XV. — Motu Proprio »Orientis catholici« od 15. X. 1917. utemeljen je poseban učevni zavod u Rimu, u kojem se predavaju one discipline, što su potrebne onima, koji na istoku i sa istokom posla imaju. U prvom redu vrijedi to za misijonare, koji imaju poč u one krajeve da obavljaju pastirsku službu. Taj je zavod otvoren ove školske godine i to danom 2. prosinca 1918. Upisivanje počelo je 28. studenoga i trajalo do 20. prosinca svaki dan prije podne osim nedjelje. Osim svećenika latinskoga obreda, koji su opredijeljeni za misijonarsku službu na istoku, i koji imaju u toj visokoj školi redoviti tečaj svoje izobrazbe postići, zavod je ovaj otvoren i za istočnjake, kako za unižate tako i za t. z. pravoslavne, pa i druge akatolike, da uzmognu, ako ushtjednu, bez predrasuda istinu svestrano istraživati. Tko se upiše u tu visoku školu, može biti redoviti slušatelj — alumnus — ili izvanredni — auditor. Redoviti slušatelj može biti samo klerik, koji je absolvirao filozofske i bogoslovske nauke; izvanredni pako slušatelj može svatko, i klerik i laik, ako mu je dozvoljen polazak predavanja. Redoviti slušatelji mogu biti i redovnici. Prigodom upisa imaju svaki redoviti slušač, ako je klerik, doprinijeti osim nacionala svjedodžbu o svršenim filozofskim i bogoslovskim naukama i svjedodžbu od svoga Ordinarija ili redovničkog starješine (ako je redovnik), da mu se dozvoljava polaziti ovaj zavod, a tko je svjetovnjak, osim nacionala svjedodžbu o svršenim naukama, eventualno i diplomu doktorsku, i svjedodžbu o vladanju, izdanu ili od kojega dostojanstvenika ili od nadležne oblasti. Svaki slušatelj prigodom upisa, koji je besplatan, a ni školarina se ne plaća ni poraba biblioteke, dobiva iskaznicu, koju imaju vazda uza se nositi i bez koje nitko nema pristupa ni na predavanja ni u biblioteku.

Redoviti slušatelji dužni su redovito polaziti sva predavanja i podvrgavati se ispitima. Ispiti se polažu koncem prve godine o svim obvezatnim predmetima, koji su se one godine predavali. Tko ispita koncem godine prve ne položi ili ispit s razlogom odgodi, mora početkom iduće godine ispit položiti, jer inače ne može biti upisan kao redoviti slušač druge godine niti može dobiti diplomu. Koncem druge godine opet se polažu ispiti iz obvezatnih predmeta. Svaki slušač može dobiti od predsjednika škole svjedodžbu, da je dovršio

redoviti tečaj i položio ispit, napose kada to traže poglavari njihovi. Ali tko želi posebnu diplomu poput doktorske dobiti, mora ne samo koncem prve godine ispit položiti, nego se mora podvrći usmenom ispitu iz sviju obvezatnih predmeta, što su se kroz dvije godine predavali, i osim toga mora napisati pismenu radnju o kojem važnom predmetu iz obvezatnih disciplina po vlastitom izboru. Prije nego li napiše radnju, valja da se stavi u doticaj sa predsjednikom škole i profesorom onoga predmeta, iz kojega si je odabrao radnju, da ga ovi upute, kako će predmet obraditi prema pravilima znanstvene metode.

Predmeti, koji će se na toj visokoj školi predavati, jesu ovi: 1. Theologia orthodoxa (graeco-russica). 2. Theologia historica (historia dogmatum). 3. Patrologia et Patristica. 4. Liturgiae orientales. 5. Ius canonicum Orientalium. 6. Praelectiones de iuribus civilibus Orientis christiani inter se comparatis. 7. Historia generalis, sed praesertim religiosa nationum christianarum orientalium. 8. Historia litteraria scriptorum christianorum orientalium. 9. Archeologia sacra orientalis, praesertim byzantina. 10. Conferentiae de geographia ethnografica nationum christianarum Orientis. 11. Linguae orientales. Među ovima na prvom mjestu je grčki, na drugom ruski — lingua russica cum elementis idiomaticis palaeoslavici. Zatim slijede jezici književni sirski, arapski također književni, koptski, književni armenski, etiopski i georgijski jezik.

Naukovna godina dijeli se na dva semetra. Ove godine iznimno počima I. sem. 2. prosinca 1918. i svršava 15. ožujka 1919. II. semestar počima 16. ožujka i svršava 30. lipnja. Praznici su 1. u sve nedjelje i zapovijedane blagdane, 2. svakog četvrtka, ako nije inače određeno u kalendaru, 3. od badnjaka do 1. siječnja, 4. u ponedjeljak i utorak prije čiste srijede i na čistu srijedu prije podne, 5. od Cvjetnice do bijele nedjelje, 6. dan pred Duhove i dva dana iza Duhova. Škola je prije i poslije podne svaki put po dvije ure. Slušači ove visoke škole moraju biti verzirani u grčkom klasičkom jeziku, tako da bez velike poteškoće umiju razumijevati laglji grčki tekst i slovnice. Ruski jezik je obligatan predmet za svakoga redovitoga slušača.

Predsjedništvo ove visoke škole izdalo je poseban program t. j. red predavanja za tekuću naukovnu godinu.

Dr. Pazman.